

Politični položaj.

Medeni tedni so za Claryjevo ministerstvo minili, sedaj so se začeli dnevi skrbi in dela. Pogodba Avstrije z Ogrsko še je zmeraj negotova reč. Avstrijski in ogrski odposlanci, ki imajo določiti visokot doneskov k skupnim državnim stroškom, se ne morejo pogoditi. Ogrbi bi radi malo plačevali, a tudi avstrijski odposlanci nočejo nič vedeti o visokem plačevanju, posebno Slovenci in Čehi se držijo trdno in nočejo iti pod 38%, ki jih naj Ogrbi plačujejo. Druga velika skrb pa je sklep kontrolne komisije, ki ni hotela dovoliti vladi 59 milij. gold. za uravnavo novega denarja. Komisija je rekla, naj državni zbor dovoli to svoto, saj sedaj zboruje. A grof Clary bi rad imel od komisije dovoljenje, kajti pred državni zbor si ne upa, tam ima večino proti sebi. Take zmešnjave se nahajajo v naši državi, ker v njej ne vlada pravica, ampak gospodaželjnost nemških napetnežev!

Tiskovni prestopki in porotniki.

V tiskovnem odseku je stavil češki poslanec dr. Pacak predlog, naj se tiskovni prestopki ne obravnavajo več pred porotniki, ampak pred posameznimi sodniki. Dr. Pacak jako slabo sodi o porotnikih, kakor da bi poznal razmere na Spodnjem Štajerskem. Pravi namreč, da se dajo porotniki voditi le po političnih in narodnih predsodkih pri svojih obsodbah, ne pa po svojem vestnem prepričanju. Dobro bo, ako se res porotnikom odvzamejo tiskovne reči, vendar Slovenci vsled tega nimamo upanja, da napočijo za naše liste boljši časi, kajti mnogi naši nemški uradniki niso veliko boljši nego naši nemški porotniki.

Ruščina prepovedana.

Baron Hein je ponosen, da je deželni predsednik na Kranjskem in deželanom rad da tudi občutiti svoje visoko dostojanstvo. Kranjski Slovenci pa so tako pohlevni, da v Heinu vidijo osebo, ki se ne sme in ne da odstraniti, četudi jim je sitna. V Ljubljani so se hoteli nekateri Slovenci učiti ruski, seveda zasebno. Baron Hein pa je povedal, da se ne smejo učiti. Kranjski Slovenci imajo v deželnem odboru večino in lahko povrnejo ta skandal še s hujšim skandalom. Baron Hein je bil v Mariboru in tudi tukaj je vedno stikal po panslavizmu. In sedaj stika na Kranjskem po njem.

Vsaj nekaj.

Tržaški redarji so dobili nove uniforme narejene po uniformah italijanskih vojakov. V Trstu namreč zelo škilijo mestni očetje tje prek v lačno Italijo. Vlada rada pri njih pogleda skozi prste, toda tokrat se je vendar ojunčila ter prepovedala nove uniforme.

Ovaduštvo v Srbiji.

Novi oddelek v srbskem notranjem ministerstvu, ki ima nalogo vohuniti zlasti za uradniki ter vtikati svoj nos v najskrivnejše privatne razmere, ter poslati vsakega sumljivega preko meje, ta črni kabinet je vzbudil v evropskem časopisju soglasno obsodbo, le v Srbiji so ga sprejeli apatično. Ondi se pač nihče več ne upa ziniti česa proti vladi. Uradniki so malone vsi hinavci in klečepalci. Povsod jih obdajajo vohuni in — kar je še hujše — lažnjivi tožljivci, ki so plačani od vlade. Pisma se na pošti še vedno odpirajo. Zlasti radovedni so ti vohuni na vsebino pisem, ki so naslovljena na v hotelih prebivajoče tujce. Cenzura inozemskih listov je najstrožja. Navadno tuje liste konfiscirajo. Le iz Zemuna se vtihotapi nekaj časopisov osebno. Izgoni Srbov so na dnevnem redu. V Zemunu živi že cela kolonija srbskih izgnancev, listi poročajo, da je prišlo v Peterburg 200 ljudij, večinoma Črnogorcev, Dalmatincev in Bošnjakov. Izgon se vrši na zelo priprost način. Dotični, vladi neljubi

osebi se kratko sporoči, naj zapusti srbska tla z vso svojo družino tekom 24 ur. Bogat hotelir v Belemgradu je na ta način izgubil skoraj vse svoje premoženje. Hotel so izročili, ne da bi vprašali izgnanca za dovoljenje, vladnemu pristašu. Inventar se uradno ceni in izgnancu se izplača seveda najnižja svota. Razmere v Srbiji so jako žalostne, a Srbi si menda sami ne znajo in ne upajo pomagati. In to je najžalostnejše!

Narodno-gospodarstvo.

Zadruženje.

(Govor g. Ivana Kač-a.)

(Konec.)

Še eno prepotrebno zavarovanje hočem tukaj omeniti, in to je zavarovanje poljedelcev, to je, kmetov in kmetic, njih otrok, poslov in dninarjev zoper nezgode in onemoglost za delo. Tudi to zavarovanje bomo imeli, ako smo zjedinjeni in zvezani v eno celoto. Da je tudi to zavarovanje prav lahko izpeljivo, hočem dokazati s številkami.

Spodnjištajar ima po zadnjem ljudskem štetju 432.000 prebivalcev. Od teh nas je 60% poljedelcev to je okroglo 260.000. Ako vzamemo, da so zavarovani vsi od 14 leta naprej, to je 80% je okroglo 208.000 zavarovancev. Vsak zavarovanec plača na leto 2 krone, to da svoto 208.000 gld. Vzemimo, da ponesreči in za delo onemore vsako leto $\frac{1}{2}\%$ zavarovancev, to je povprečno 1040 ljudi, kateri se morajo preskrbeti. Vsaki izmed teh dobiva na dan 50 kr. ali na leto 180 gld. oskrbovalnine, to znese na leto 156.000 gld., tako da ostane za rezervni zaklad in opravo 52.000 gld. na leto.

Dragi navzoči! S temi besedami skušal sem dokazati potrebo, pomen in velike koristi zjedinitja. Upam, da smo vsi prepričani da delamo le v korist našega ljudstva, ako osnujemo danes zvezo kmetijskih zadrug za Spodnještajarsko, katere naloga bode, da s časom uvede vse to, kar je v korist našega kmetovalca.

Delajmo torej, dragi navzoči vsi, edino in složno, delajmo brez vsacega sebičnega namena, smoter naj nam bode edino le povzdiga blagostanja našega ljudstva. Snujmo povsodi kmetijske zadruge, katere naj pristopajo k danes osnovani zvezi, da bomo tako zjedinjili vse kmetovalce v močno nepremagljivo celoto katera bode povzdignila blagostanje ne le kmetijskega, ampak tudi blagostanje obrtniškega in trgovskega stanu. Tukaj vam morem povedati, da visoka vlada z vsemi sredstvi jako rada podpira kmetijske zadruge, in bode toliko boljše podpirala zvezo teh zadrug. Saj je vladi do tega, da si ohrani najmočnejši steber države, t. j. kmetijski stan.

Ko smo gospoda moja, pripomogli kmetijskemu stanu do blagostanja, ko bode zopet cvetelo naše poljedelstvo, naša obrt in trgovina, takrat prišla bode tudi ljubezen do rodne zemlje v naše ljudstvo. Saj bodo imeli naši sinovi in hčere dovolj dobrega kruha doma in ne bodo ga iskali drugod. Z ljubeznijo do rodne zemlje prišla bode tudi ljubezen do naroda, prišla bode v naše ljudstvo samozavest, ponos, treznost in marljivost. Naši sosede bodejo začeli nas spoštovati in se od nas učiti, kaj premore edinstvo, složnost.

Dragi navzoči! Delajmo tukaj na tem polju vsi edini in složni, pustimo na strani vse strasti politike in osebnosti, bodimo si bratje, in delajmo v ljubezni vsi za enega in eden za vse, za blagostanje milega nam naroda. Ko bomo videli, kako da se dviga blagostanje našega naroda v vsih ozirih in ko bomo videli, da si je zopet opomogla naša domovina, naša država, takrat, gospoda moja, bomo lahko položili naše trudne glave k počitku, saj bomo imeli sladko zavest, da nismo zaman živeli, ampak da

smo delali vsi kot eden mož za naše ljudstvo.

S tem končujem svoje poročilo in kličem iz srea: Vsegamogočni Bog, blagoslovi naše delo! —

Dopisi.

Sv. Jurij ob Taboru. Pri Sv. Juriju ob Taboru v Savinjski dolini dne 11. maja 1898 ustanovljena, od c. kr. okrožnega kot trgovskega sodišča v Celju z odlokom 4. junija 1898, III firm 117/98 Gen. I. 211 registrovana kmetijska mlekarska zadruga je današnji dan posredovanjem podpisanega otvorila mlekarnico v omejenem delokrogu. V njej se bo le mleko posnemalo, pinjilo ali zmetalo in surovo maslo prodajalo. Postranski izdelki, rodo in pinjeno mleko se bo dajalo zadrugnikom nazaj.

V ta namen si je zadruga postavila lastno mlekarsko poslopje in si omislila od akcijske družbe Alpha-Separator na Dunaji potrebno orodje, med katerim so zlasti: Alpha-Baby-Separator, Victoria-pinja, priprava za surovo maslo svaljkati, kotel za par, s katerim se greje mleko, dr. Gerber-ja aparat, s katerim se meri maščobo mleka itd. Delo v mlekarnici opravlja dve domači od podpisanega izučeni osebi.

Za poskušnjo je danes prineslo 10 zadrugnikov 72 kg. zjutraj namolzenega mleka, katero je imelo specifi. teže 32.7 in maščobe 4.45%. Smetane se je dobilo od 69.5 kg. mleka 9.3 kg. in surovega masla 3.3 kg. Mleko je od krav domače sivo-barvane pasme, katere se zdaj še na travnikih pasejo in brez kake boljše klaje le navadno uživajo. Krave so zdaj v prvi polovici svoje brejosti.

Martin Jelovšek, dež. potovalni učitelj.

Poziv in prošnja. — Podpisano šolsko vodstvo orglarske šole v Celji, prav lepo prosi vse prijatelje cerkvene glasbe, naj blagovolijo z gmotno podporo na pomoč prirediti, kajti imenovani zavod je že dobil: harmonium in glasovir, a manjka še mu najpotrebnejšega in to so orglje z dvema manualoma in pedalom. Prijatelji, posebno č. gg. duhovniki, ne pozabite cerkveno glasbenega in umetnega zavoda, kojega pokroviteljstvo je cerkvena oblast.

Vodstvo orglarske šole v Celju.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so se v ponedeljek vrnili z Dunaja, kjer so se mudili pri škofovskih zborovanjih.

(Imenovanje.) Gospod Anton Novak, dosedaj pisar pri tuk. okrožnem sodišču mariborskem je imenovan pomožnim uradnikom pri okrajni sodnji v Sv. Lenartu na Koroškem. — Svetnik nadsodišča v Gradcu Anton pl. Wurmser je imenovan predsednikom okrožnega sodišča v Celju. Kakor znano, je Wurmser velik političen nasprotnik Slovencev. Zraven tega pa listi tudi nič kaj laskavo ne pišejo o tem nemškem uradniku. »Slovenec« na pr. pravi: »njegove juristične zmožnice ga ne usposobljajo za predsednika sodišča!« No, vsaj večine spodnještajarskih nemških uradnikov ne bo nadkri-ljeval, Slovenci pa mu bodo tem lažje kos. — Gsp. dr. Franjo Pikel je napravil odvetniški izpit v Gradcu in otvori pisarnico v Kozjem.

(Skušnjo učiteljske usposobljenosti) so naredili v Ljubljani gospodje ozir. gospice: Anica Ambruš iz Laškega z odliko, Enrieta Berlic iz Podčetrčka, Antonija Fuks iz Št. Jederte nad Laškim, Marija Miklič iz Gomil-skega, sestra Sebastiana Neuwirth iz Celja, Anica Pfeifer iz Št. Marjete pri Ptujju z odliko, Wildegarda Rieger iz Trbovelj-Vod, Franica Tajnik iz Št. Andraža nad Polzelo, Ana Zupančič iz Št. Martina ob Paki. Samo za nemške šole je usposobljena Terezija Alič iz Vitanja. Nadalje so usposobljeni Ivan Polak

iz Dola, Martin Slopšek od Sv. Duha pri Lučah, Jože Troha iz Zavrča, Klot. Hiti iz Bizeljskega in Tilčika Vidmajerjeva iz Čadrama.

(Slovenske občine in deželni odbor.)

Mnogo slovenskih občin uraduje na Spodnjem Štajarskem v slovenskem jeziku z razno-terimi uradi, kar je tudi edino pametno. Cesarski uradi dopisujejo vsaj deloma tudi v slovenskem jeziku našim občinam. Drugače postopa deželni odbor graški. Če slovenska občina zahteva od deželnega odbora slovenski dopis ali vsaj prestavo nemškega dopisa, zažuga deželni odbor zaporedoma občinam kazni z 10 gl. Občina se vstraši in reši potem nemški dopis, kakor ga more. Mislimo pa, če bi vse slovenske občine na Spodnjem Štajarskem deželnemu odboru ne le samo dopisovale v slovenskem jeziku, temveč tudi zahtevale od njega slovenske dopise, bi to napravilo ves drugačen vtis pri graški gospodi, kakor če se oglasi [vsakega četrt leta le po ena slovenska občina po slovenski dopis. Slovenski župani in okrajni načelniki! Pošiljajte od zdaj naprej vse nemške dopise deželnemu odboru v Gradec nazaj ter zahtevajte slovenske dopise. Okoli 300.000 gl. plačujemo samo za deželne uradnike v Gradcu. Ali nimamo pravice zahtevati, da se nastavljajo kot uradniki tudi možje, ki znajo slovenski pisati?

(Francelj Girstmajer) je v velikih skripcih. Dela se čudovito nemškega, toda še vse premalo za njegove volilce v lipniškem okraju. V soboto so mu volilci izrekli nezaupanje v Lipnici, ker se je vedno v nemški ljudski stranki, ne pa med Šenererjanci. Kadar volici poslancu izrečejo nezaupanje, tedaj je navada, da poslanec odloži mandat. Francelj pa noče tega storiti, ampak v posebnem pismu prošni pohlevno in ponižno svoje volilce, naj mu dajo priložnost, da se pred njimi zagovarja. — To pa vendar ni moško prositi, in vendar še tako udano prositi? Kje je nemški ponos?

(Povišanje plač.) Ravnatelj celjske gimnazije g. Peter Končnik je pomaknjen v šesti plačilni razred.

(Poroka.) Poročil se je dne 4. t. m. gospod Karol Sima, trgovec v Poljčanah z gospico Emo Elsbacher, hčerko veletržca v Laškem trgu.

(Konec sveta) smo preživeli, in nikomur se ni zgodilo ničesar. V Livornu je pa bil v nedeljo precej močan potres, ki je poškodoval nekoliko hiš in seveda tudi prebivalstvo hudo prestrašilo, in sedaj si ne upa nikdo prenočiti v hišah, boječ se nadaljnjih sunkov. Neka šivilja je iz strahu, da bo konec sveta, zblaznela in skočila s četrtega nadstropja na cesto, kjer je mrtva obležala.

(Katoliško delavsko društvo) je priredilo v prostorih hotela »Stadt Wien« v nedeljo dne 12. t. m. za svoje ude zabaven večer. Obisk je bil tako mnogobrojen, da je bila velika dvorana skoro premajhna. Točke so se izvajale prav dobro; društveni diletanti so po močeh zabavali občinstvo. Pevci so zapeli jedno nemško in dve slovenske pesmice, katere je občinstvo burno odobravalo. — Ali bi se v tem društvu ne mogla o priliki prirediti poleg nemške tudi slovenska igra, katera bi seveda tudi našla mnogih gledalcev, ki bi bili gotovo hvaležni odboru, da jim kaj tacega nudi v materinem jeziku.

(Nesreča.) Josip Budnar, poštni služabnik v Mariboru je peljal pretečeno nedeljo o poludne poštni voziček čez tir. Stroj pride za njim ter ga s tako silo buti ob tla, da si je zlomil desno nogo in težko poškodoval na glavi. Do srede popoldne še ni prišel k zavesti. Ponesrečeni služi več let uže pri pošti in je bil še le pretečeni teden definitivno nastavljen. Nesrečni mož je poročen. Želimo mu kot vrlému narodnjaku, da se kmalu do dobra ozdravi.

(Vrli šentiljski Slovenci) so se na nedeljskem shodu lahko prepričali o veliki koristi kmetijske zadruge. Upamo, da bo »Slov. Gospodar« lahko v kratkem prinesel

veselo vest, da se je tudi pri Št. Ilju v Slov. goricah ustanovila prepotrebna kmetijska zadruha. Bratje ob meji, neustrašno na delo!

(Ptujski živinozdravnik.) Od Slatine se nam poroča: Pred dvema mesecema se je prikazala v naši občini svinjska kuga. Pri več posestnikih so pobili vse svinje, bolne in zdrave, kakor to zahteva postava. Vsak lahko ume, da tega noben dotični posestnik ni gledal z veselim srcem, vendar ni prišlo do preprirov med njimi in živinozdravnikom, ki je začetkoma bil iz Celja, pozneje pa iz Ljutomer, ker sta ta dva bila z ljudmi uljudna in vešča slovensčine. Te dni pa je prišel ptujski živinozdravnik Tsch. in skoro pri vsaki hiši nastane prepir; in zakaj? Ker mu v prvi vrsti manjka znanje slovenskega jezika in vsled tega tudi razumljivo uljudno občevarje, lastnosti, ki sta dičili celjskega in ljutomerskega živinozdravnika!

(Izvišek petroleja.) Iz Vitanja nam pišejo: Tukajšnji posestnik g. Matija Lorgjer je zapazil, da izvira že dalje časa v njegovem hlevu petrolej. Ljudje so prihajali in jemali iz vreca kamenito olje, katero njim je lepo svetilo. To je zvedel tudi najemnik vitanjskih fužin, žid dr. Münzer. Kupil je od Lorgjerja hišico s hlevom za 3000 gl., mož in žena pa dobivata do svoje smrti vsak po 200 gl. letnine, ako se spriča po večerakih, da je to res petrolejni studenec. Sosedja Lorgjerjeva, g. Rajmund Hofbauer in g. Leopold Vodusek pa trdita, da se razliva v njunih kletih iz sodov petrolej, ki ga zemlja popiva in kateri zopet izvira v Lorgjerjevem hlevu. Ker bo dr. Münzer pripeljal v kratkem v Vitanje strokovnjaka, se bo tudi pokazalo, kaj je na tem petrolejnem izviku.

(Iz Celja.) Mesto Celje je izvolilo v okrajni zastop naslednje gospode: dr. Hinko Jabornek, dr. Juro Jesenko, dr. Avgustin Žurbi, Juro Skoberne, dr. Ivan Stepinšek in Oton Ambrožič. Sama slovenska imena, a vendar so vsi veliki Nemci!

(Samovoljno postopanje celjskega okrajnega glavarstva.) Nek slovenski delavec, ki je hotel oditi te dni v rudokope na Nemško, predložil je pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu svojo delavsko knjižico v podpis. Glavarstvo pa je podpis odreklo in delavcu naznanilo, da mu je na Nemško iti prepovedano — ker ne zna nemško. Kaj takega se dosedaj še ni zgodilo! Ali je že kdo slišal, da bi se bilo od izseljencev v Ameriko zahtevalo znanje ondotnega jezika? — Ne! In ali se Nemci učijo slovenskega jezika preden pridejo med nas? — Tudi ne. Pa se tudi nikjer ne nahaja postava, ki bi to zahtevala. To postopanje celjskega okrajnega glavarstva je torej jako čudno in moramo mu prav razločno povedati, da tako daleč še ne sega njegova oblast.

(Čehov gredó streljat!) Dne 8. novembra se je skoz naš kolodvor s popoldanskim brzovlakom iz Ljubljane peljal cel vagon žandarjev na Češko, da streljajo tamkaj na Čehe, kateri nočejo upogniti svojega tilnika nemškim Prusakom in njih prijateljem. Kdor je videl ta vagon, vsakemu se je studilo nad takim nastopanjem naše vlade. Namesto, da bi Čehom zopet dala pravične jezikovne naredbe, da bi dovolila českim rezervistom se zglašati v materinem jeziku, pa naša vlada pošilja orožnike, da streljajo na nje. In zakaj ravno pošilja naše slovenske žandarje? Ali hoče, da strelja brat na brata? Nemška grozovitost bo kmalu priklopila do vrhunca, vzbudila bo Slované in potem ...?

(Oproščen.) Nemški študent Baloh iz Celja je bil obtožen, da je pri znanih izgre- dih proti Čehom metal kamenje, a celjsko sodišče ga je oprostilo.

(Petindvajsetletnico župnikovanja.) V fari Sv. Janža na Dravskem polju je danes obhajal veleč. gosp. Janko Simonič. Vodstvo župnije prevzel je dne 15. novembra 1874. Še mnoga leta!

(»Knjižnico slovenskih iger«) bode pričela izdajati »Slovenska krščansko-socialna zveza«. Koncem novembra izide prvi snopič.

Prinašal bode več iger resnih in šaljih, primernih našemu ljudstvu. Naša slovenska društva naj bi si že naprej naročila to izdajanje in pristavila, ako želé toliko iztisov, kolikor je v igri ulog. Zadošča naznanilo na dopisnici, naslovljeno na »Slovensko krščansko-socialno zvezo«.

Iz drugih krajev.

(Iz Ljubljane.) V nedeljo, 5. t. m., so bile v Ljubljani v »Katoliškem domu« tri šaljive predstave. Dvorana dasi je zelo velika je bila vendar natlačeno polna. Igralo se je v obče jako dobro. Zbrano občinstvo je navdušeno ploskalo spretnim igralcem. Igre, ki se bodo tiskale, zelo priporočamo zlasti vsem krščansko-socialnim društvom, pa sploh vsem Slovencem, ker so prav šaljive in zabavne ter poleg tega ne zahtevajo dosti oseb in priprav. Mislimo, da bodo te igre jako prav prišle tudi vsem bralnim društvom po deželi. Torej naročite jih v obilnem številu in se za nje hitro oglasite, da se bo vedelo primeroma v kolikem številu se naj tiskajo. Pri omenjenem zabavnem večeru pa sem se tudi prepričal, kar mislim, da vas bo štajarske Slovence zanimalo, da je ljubljansko občinstvo zelo navdušeno za krščansko-socialno stvar in da torej ne drvi vse tako brez premisleka za mokrachi in liberalci!

(Vseslovenski delavski shod), ki bo spopolnil krščansko-socialno organizacijo, se bode vsekakor vršil o Božiču v Ljubljani. V četrtek je imel pripravljani odbor prvo sejo pod predsedstvom dr. Kreka. V kratkem dobé krščansko-socialna društva in tudi razni naši somišljeniki vabila in potrebna pojasnila. Kdor bi želel kakih podatkov, naj se obrne do č. g. Luke Smolnikarja, stolnega vikarja v Ljubljani. S sklepi vseslovenskega delavskega shoda se bode pričela nova doba krščansko-socialnega gibanja mej Slovenci. Važnost vseh obravnav zahteva, da se somišljeniki shoda udeležijo v najboljšem številu.

(Koroške novice.) Državni slovenski poslanec gospod Lambert Einspieler je imenovan stolnim prostom v Celovcu. — Za nemški šulferaj razvija na Koroškem največjo živahnost gospa Knapič, žena c. kr. učiteljskega voditelja. Gospa Knapič zavziva kruh, ki ji ga plačujejo tudi slovenski kmetje, zato bi bilo dobro, da se nekoliko premaguje. — Narodna sola v Št. Rupertu je dobila tretji razred in pravico javnosti.

(Iz južnih krajev.) V Škedenju pri Trstu je umrl bivši škof tržaško-koperski in naslovni nadškof peluzijski dr. Ivan Glavina ter bil večeraj pokopan v kapeli kapucinske cerkve v Trstu. — Zavod sv. Nikolaja v Trstu, ustanovljen v varstvo službujoče mladine, vrlo napreduje in se lahko ponaša že z lepimi uspehi.

(Slučaj kuge v Trstu.) V Trstu se je primeril slučaj najstrašnejše vseh nalezljivih bolezni, namreč slučaj kuge. Z ladijo »Polis Mytilene« je prišel v Trst mornar, ki je bolan v bolnišnico prenešen, kmalu umrl. Preiskava je dokazala domnevanje, da je mož umrl za kugo, vsled česar je vlada poklicala v Trst višjega sanit. svetnika profesorja dr. Weixelbauma, da stvar preišče. Ta slučaj je prebivalstvo zelo vznemirilo, osobito, ko je zaznalo se, da je tudi na Lloydovem parniku »Berenic« se primeril slučaj kuge. — Previdnost bi bila na vsak način zelo na mestu.

(Vojak ustrelil tovariša.) V Kutni Gori je ustrelil infanterist Kolan 21. pešpolka spečega tovariša Nedveda. Tretji infanterist Krupička se je vsled strele zbudil, zato je Kolan ustrelil še nanj ter ga teško ranil. Morilec so zaprli. Bil je radi desertacije že večkrat kaznovan.

(16leten morilec.) Iz Siebenhirtena poročajo, da je 16letni mesarski pomočnik Rüttl v nedeljo zvečer počakal 19letnega opekarskega delavca Artnerja ter ga osuval z nožem tako, da je malo ur kasneje napadenec umrl. Artner je bil marljiv delavec, ki je skrbel za svoje stariše.

(Velika nesreča na železnici.) Iz Peterburga javljajo, da je pri postaji Oslipowicze skočil vlak s tira. Sedem oseb je bilo ubitih, devet teško ranjenih. Stroj in 14 vozov je razbitih.

(Ljudsko štetje) se kmalu začne. Do zadnjega decembra 1900, mora biti štetje dovršeno. «Občevalni jezik» bo zopet limanica, na katero se ujame več nezavednežev Slovanov!

(Častnik — tat.) V sredo zvečer so zaprli na Dunaju — v «Korošici» — poročnika Maksimiljana Machalitzkega radi tatvin. Hodil je k zlatnarjem in navidezno kupoval prstane. Vedno pa je odšel, ne da bi bil kaj izbral. No, odnesel je tako pri raznih tvrdkah nekaj dragocenih prstanov, mesto katerih je položil ponarejene. Pri poročniku so dobili večjo svoto denarja, mnogo prstanov in flaçon parfuma, katerega je tudi ukradel. Može boluje menda na kleptomaniji.

(Uboj pri Čedadu.) Pri Čedadu na Bečeškem se je zgodil izreden uboj. Žena je ubila s sekuro na polju svojega moža, ki je bil odšel pred leti od doma ter se je sedaj kar naenkrat vrnil — nenadoma za ženo, ki si je med tem časom zbrala družega ljubimca. V zvezi z umorom stojita tudi ljubimec in sin ubitega, kakih 18 let star mladenič, katera sta mrtvega moža prenesla s polja na cesto ter položila poleg njega zavoj sladkorja, češ, da se bo mislilo, da so ga ubili financarji. Sodnija pa je prišla na sled brezsrčni ženi, katere obleka je bila s krvjo napojena. Vse tri zločince so odvedli v zapor. Nič ni tako skrito, da bi ne postalo enkrat odkrito!

(Dva litra vina v petih minutah izpil.) Na Dunaju je sedela večja družba gospodov v neki gostilnici. Za šalo so stavili s 25letnim trgovcem Kunkejem, ali je možno izpiti dva litra vina v petih minutah. Kunke je dobil stav. Izpil je vino še prej, toda takoj nato se je onesvestil in zbuditi ga niso mogli. Odnesti so ga morali v bolnišnico, ker se je z alkoholom zastrupil.

(Roparski umor.) Iz Vratislave poročajo: Na avstrijsko-ruski meji, v Granici se je zgodil te dni zvečer grozen roparski umor. Posestnika posojilnice Emanuela Schneiderja, ki se je vozil vsaki dan v Granico v svojo menjalnico, je neznan zločinec ranil smrtno ter ga oropal 14.000 gld. Schneider je umrl.

(Delavsko mesto.) Ogerski trgovinski minister namerava sezidati za železničarje 2000 hiš pri Budapešti. Tako bi v budapeštanski občini bilo posebno delavsko mesto, in sicer največje, kar jih je doslej v Evropi. Načrti so potrjeni. Vsak luksuz je izključen, a stanovanja morajo biti popolnoma primerna zdrav. predpisom in potrebam raznih delavskih vrst. Preskrbljena bodo s kanali, elektriko, vodovodom itd. Za tovarniške delavce se namerava sezidati mesto s 4000 hišami, kar pa še ni gotovo. — V Ljubljani si morajo delavci preskrbovati vse sami. Občinski zastop nima smisla za socialno delo. Minister Dipauli je dal sicer podporo za delavske hišice, a pod sedanjim ministerstvom bo težko kaj doseči.

(Anomalokoraks) se imenuje tič v Indiji, ki je še veliko bolj tatinski, nego naša sraka. Krade vse brez izjeme. Zavoje odpira s kljunom in pobira iz njih žreblje, nože, sploh vse, kar dobi, in nese v svoje gnezdo. Nedavno je sedela vesela družba na vrtu. Kar pade med njo nož iz zraka. Prestrašeni se ozro kvišku in vidijo nad seboj leteti anomalokoraksa. Vkradel je kuharju nož, ki mu je bil pretežak, in je padel iz kljuna.

(Belgijski kralj in postajni načelnik.) Na nekem incognito potovanju si je belgijski kralj Leopold brzojavno naročil svoj dvorni vlak ter se nepoznan podal na železnično postajo dotičnega kraja, da se odpelje z vlakom v Bruselj. Toda peron je bil za občinstvo zaprt. »Pardon, monsieur, nihče ne sme na peron, dokler ne odide kraljev

vlak«, nagovori postajni načelnik kralja-neznanca. Navidezno grozno nejevoljen je sklenil Leopold malo pošaliti se s strogim uradnikom, ter jel z vso silo riti mimo njega skozi izhodna vrata. »Proč s poti!« zakriči uradnik, ki je imel že itak dovolj opravka. Naš neznanec se pa odreže: »S tem vlakom, ki tam stoji, se hočem peljati. Radi Vas ga ne maram zamuditi.« »S tem vlakom se ne morete peljati, gospod, to je dvorni vlak.« »To me prav nič ne briga in ko bi bil tudi carjev vlak«, se odreže nejevoljno kralj in pahne od sebe nadležnega uradnika. »S tem vlakom bom zapustil to gnezdo, če se še tako togotite«. To je bilo uradniku preveč. Prime usiljenca za roko ter ga odvede z besedami: »Tukaj samo jaz zapovedujem in če se tako ne spravite s poti, Vas s silo iztiram s kolodvora«. Energično se je postavil kralj Leopold in strogi načelnik je že hotel izvršiti svojo grožnjo, kar pride kraljev adjutant ter nagovori neznanca z »Vaše Veličanstvo!«. Kdo je bil bolj poparjen, kakor načelnik, kralj mu je pa smejoč se podal roko v priznanje njegove velike vneme za službene dolžnosti.

(Kapela cesarice Elizabete v Genevi.) Duhovnik Blanchard, spovednik Lucchenijev, je sklenil z mestnim zastopom pogodbo glede odstopa sveta za gradnjo spominske kapele.

Društvene zadeve.

(Pevsko in bralno društvo Maribor) v Mariboru napravi dne 3. decembra t. l. Miklavžev večer v Narodnem domu. Spored objavimo prihodnjič.

(Politični shod pri Sv. Marjeti ob Pesnici) priredi v nedeljo dne 25. novembra jareninsko politično društvo. Nastopijo trije govorniki, med njimi veleposestnik Franc Mlakar iz Hošnice pri Slov. Bistrici. Shod bo zelo zanimiv. Marjetčani, Peterčani in drugi sosedje tedaj pa le vsi k Sv. Marjeti! Natančnejše vsprej objavimo prihodnjič.

(Slomšekov večer) s slavnostnim govorom, z deklamovanjem Slomškovih pesmij, s petjem, tamburanjem in tombolo priredi »Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni« v nedeljo dne 26. novembra v gostilni »K angelju«. Začetek ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Bralno društvo pri Sv. Benediktu) v Slov. gor. se ustanovi dne 19. novembra po večernicah v Selakovi gostilni s sledečim vsprejedom: 1. Nagovor predsednika osnov. odbora. 2. O ljubezni do domovine in svojega naroda (govori dr. R. Pipuš). 3. Razlaganje pravil. 4. Vpisovanje udov. 5. Volitev odbora. 6. O kmetijskih zadrugah (govori g. J. Kač). Vmes tamburanje in petje gornjeradgonskih tamburašev in pevcev. K obilni udeležbi vabi osnovni odbor.

(Bralno društvo v Cirkovcah.) V nedeljo dne 12. novembra se je ustanovilo bralno društvo v Cirkovcah. To društvo je bilo potrebno in se je od vseh strani težko pogrešalo. V nedeljo po večernicah se je zbralo toliko mož iz vseh vasij, da je bila šolska soba polna in so morali nekateri celo na hodniku stati. Ko so se njim prebrala in razjasnila društvena pravila, se je oglasilo nad 60 posestnikov, kateri so bili v društvo sprejeti. Potem se je vršila volitev odbora. Vse se je vršilo mirno in v najlepšem redu! Ako bode izvoljen odbor novo društvo dobro vodil, bode se društvo tudi lepo razvijalo. Denarne podpore mu ne bode manjkalo. Kajti darežljivost za novo društvo je bila že prvi dan velika, kar je dandanes redka prikazen. Tedaj na delo in Bog daj svoj blagoslov!

(Vabilo) k zborovanju obeh podružnic sv. Cirila in Metoda v Št. Juriju ob juž. žel. v nedeljo, dne 19. novembra t. l. ob 4 uri popoldne v gostilni g. F. Černovseka. Po zborovanju prosta zabava s petjem in godbo. K obilni udeležbi vabita vljudno odbora.

(Bralno društvo na Frankolovem) je zborovalo v nedeljo dne 5. novembra 1899 po večernicah v šolski sobi. Govoril je dež. potovalni učitelj g. Martin Jelovšek o živino-

reji vobče. Njegovemu jako navduševalnemu govoru so sledili poslušalci z vidnim veseljem. Posebno zanimala jih je mlekarstva in biko-rejska zadruga. Gospodu govorniku izrekamo tem potom pristrčno zahvalo. V nedeljo dne 12. novembra 1899 konstituiral se je novi krajni šolski svet na Frankolovem. Načelnikom je bil izvoljen gsp. Dominik Bezenšek, namestnikom pa Jurij Petelinšek.

(V Konjicah) ima tamošno »kat. pol. društvo« zadnjo nedeljo pa binkostih dne 26. novembra 1899 ob 3. uri popoldne v svojih navadnih prostorih občni zbor. Razgovarjalo se bode o političnem položaju. Potovalni učitelj g. Mart. Jelovšek bode nadaljeval hvalevredni pouk o živinoreji. Društveniki imajo pravico, prijateljev našega društva seboj pripeljati. Odbor.

Politični shod v Št. Ilju v Slov. goricah.

Zopet je jareninsko politično društvo zbralo na svojem shodu lepo število navdušenih slovenskih kmetovalcev in sicer zadnjo nedeljo v Št. Ilju v Slov. gor. v prostorih narodnega gostilničarja Celcerja. Shod otvori društveni predsednik kapelan Gomilšek iskreno pozdravljajoč zbrane kmete ter povdarja, da je za Slovence dandanes nujno potrebno, da se povsod in pogosto zbirajo v posvet, kako se braniti pred raznimi sovražniki, prav tako, kakor so se predniki naši zbirali v posvet ob času turskih navalov.

Na to dá besedo potovalnemu učitelju Ivanu Kaču, ki v prekrasnem govoru razloži navzočim korist in potrebo kmetijskih zadrug. Vsako leto bolj propada, ubožava slov. kmet. Drugod so kmetje že skoraj propali. V Galiciji, na Hrvaškem je siromaštvo doma, ker so edini oblastniki graščaki in židje, ki imajo kmeta v popolni oblasti. Nekdaj je cvetela Italija, zvali so jo drugi Egipt radi rodovitnosti. Danes je ni revnejše dežele od nje glede kmetijstva. Tam sta le dva stanova: bogataši in berači. Zato si Italijani iščejo kruha v tujini. Z najslabšo hrano so zadovoljni. Mi bi ne bili. Tudi na Slovenskem je ponekod že žalostno, najbolj na Dolenjskem. Ljudje se selijo v Ameriko, ker jih domača zemlja ne more prerediti. Če bi slo tako naprej, kot zadnjih 50 let, v 25 letih popolnoma propade kmečki stan.

Kmetu je treba pomoči. Do sedaj se ni zgodilo nič. Država je preslaba. Obupati ni treba, se je rešitev in sicer v samoobrambi. Sam si pomagaj, na druge se ne zanašaj! Kmetje se morajo združiti v kmetijske zadruge zoper poglavitna svoja sovražnika: veliki kapital in ubožstvo.

Kmetijske zadruge so obogatile kmete v Švici, na Nemškem. Tam je vse premoženje med ljudstvom. Isto dosežemo lahko tudi Slovenci. Najprej zboljšajmo travnike z umetnimi gnojili. Dva-, trikrat več krme bomo imeli pa tudi toliko več živine redili. Ni vse eno, če imaš sedaj 5 glav živine, potem boš pa imel 10 glav. Prvikrat bo treba umetnega gnojila, sčasoma pa bomo imeli dovolj domačega. Žalska zadruga je letos kupila že 26 vagonov umetnih gnojil.

Ko bomo imeli več živine, pa ustanovimo mlekarice in sirarnice. Mlekarica v Št. Juriju ob Taboru že vrlo deluje. Liter mleka plača po 6 kr., posneto mleko pa še vsak dobi nazaj. Dobra krava da na leto do 2000 litrov mleka, kar znese 120 gld. Ni vse eno, če nam krava da le teleta, ali pa še 120 gld. zraven. S tem si bomo veliko pomagali.

Gorice nas zapuščajo, ker premalo gnojimo. Trs je oslabil. Iz gorice smo 100 let ven jemali, notri pa smo metali le suhe veje. Z obilnejšim gnojenjem si bomo pomagali tudi tukaj. Poljske pridelke bomo skupno dražje prodajali. Sedaj nam prekupci, židi določajo ceno, potem pa jo bomo mi določali. (Konec prih.)